

tega za kurjavo, napravljjanje gorke vode, kuhinjo itd. skrbjeno na primitiven način, vsako leto nastopna množina premoga in sicer :

1.) za kurjavo	94.5 vagonov,
2.) za kopeli, razkuževanje in mala štedilna ognjišča	21 "
3.) za glavno kuhinjo	14 "
4.) za pralnico in sušilnico	5.5 "
5.) za pripravljanje gorke vode za razno porabo	3.5 "
vkup	138.5 vagonov.

Če se k temu prišteje še ravno toliko premoga, kar se ga sedaj vsako leto potrebuje za električno razsvetljavo deželne bolnice, prisilne delalnice in Leonina, namreč 36 vagonov, porabilo bi se pri sicer enakih okolščinah pri navadni kurjavi 174.5 vagonov premoga.

Ker pa se je v preteklem letu za osrednjo vršbo vseh, že večkrat naštetih inštalacij porabilo le 150 vagonov premoga, se pač mora pritrditi, da parna vršbena naprava glede na velikost bolnice in na množino storjenega ni neekonomična z ozirom na porabo premoga, kakor visoka se ta tudi vidi.

Pa tudi v drugih ozirih se pokažejo gospodarstvene koristi. Ako bi se osrednja kurjava ne bila vpeljala in bi se bile za kurjavo postavile navadne peči, za pripravljanje vode za kopeli pa navadne kopelne peči, in če bi se bile dalje tudi kuhinja in perilnica napravile na navaden način, potrebovalo bi se bilo, kakor se razvidi iz navedene sestave, za celi zavod 375 peči in 37 peči za kopeli. Če se vpošteva čas, ki se potrebuje za donajanje kuriva, dalje za to, da je treba 2—3krat na dan zakuriti, prikladati, snažiti peči, odnašati pepel itd., pač ne bo preveč, če se za zimske mesece računi za poprečno vsakih 25 peči en kurjač. Za strežbo 375 peči moralo bi se torej za tukajšnjo, 7 mesev trajajočo kurilno dobo nastaviti najmanj 15 kurjačev, ki bi z 80 kr. dnevne mezde zaslužili v 210 dneh okroglih 2520 gld. Za pripravljanje gorke vode za kopeli in kar se je še v druge svrhe potrebuje, morale bi biti v službi za vseh 7 bolniških paviljonov, skozi celo leto — nizko računjeno — 4 delavne moči, kar bi na leto prouzročilo zopet 1200 gl. stroškov.

Pač pa se mora pri tem računu vsekako ozirati tudi na to, da bi se dal od zgoraj navedenih stroškov 2520 gld. in 1200 gld., skupaj 3720 gld. vsled izdatnega izkoriščenja delavcev prihraniti jeden del; vsekako pa bi se za kurjače moralo računati najmanj 2000 gld. in eventualno še daljnih 1500 gld. za strežbo električne razsvetljave, skupaj torej znesek 3500 gld.; poslednja pa bi se potem bržkone ne bila vpeljala. V primeri s sedanjimi stroški za osebje pri strežbi cele kurilne naprave (1 mašinst, 2 kurjača in 2 pomagaja) s skupaj 2280 gl., pokaže se torej pod tem naslovom na prid osrednji kurjavi manjša potreba za 1220 gld.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Mojsterski tečaji pri obrtnem muzeji na Dunaji. Trgovinsko ministerstvo je pri dunajskem obrtnem muzeju upejalo posebne tečaje, v katerih se obrtniki, mojstri in taki pomočniki, ki mislijo začeti na svojo roko, strokovno izobrazujejo. Doslej se vrše taki tečaji za čevljarsko in stavbeno-mizarsko obrt. Vsi obiskovalci so dobili za obisk teh tečajev znatno podporo in prosto vožnjo. Čevljarske tečaje je obiskovalo 55 mojstrov in 44 pomočnikov, mej njimi 2 Kranjca, mizarske tečaje pa 13 mojstrov in 27 pomočnikov. Če se pomisli, da se prirejajo ti tečaji šele od leta 1895, je doseženi uspeh gotovo jako znaten.

Kartel avstrijskih cukrarn. Državni zbor je šele lani dovolil visoke premije izdelovalcem sladkorja, tako da lahko sladkor na Angleškem prodajajo za tako ceno, da zdaj tam ž njim svinje pitajo. Navzlic temu so tovarnarji sklenili mej soboj kartel, da podraže sladkor. Še predno je kartel stopil v veljavo, so rafinerji podražili sladkor za $\frac{1}{4}$ gld.!

Splošen shod avstrijskih mlinarjev se bo vršil dne 4. julija na Dunaji. Na shodu se bodo mlinarji dogovorili, kaj da zahtevajo, naj se vlada ozira pri obnovitvi trgovinske pogodbe z Ogersko, saj je prav ta pogodba uzrok, da propada naše mlinarstvo.

Kmetijstvo.

Za sadjarje.

Lansko leto so avstrijski sadjarji čakali veliko presenečenje. Iz Amerike se je pripeljalo na naša tržišča toliko sadja, da naši kmetje svojega sadja niso mogli tako dobro prodati, kakor v drugih letih. Amerikanska jakolka so ceno našega sadja znatno znižala tako, da se prekupcem ni zdelo vredno, pobrigati se za domači pridelek.

Z ozirom na to je štajarsko sadjarsko društvo začelo delati na to, da se domačim pridelkom omogoči konkurenca z ameriškimi. Preiskovalo je razmere in kmalu dognalo, da bi kmetje imeli vzlic ameriškimi konkurenci od sadja še vedno lep dobiček, ako bi mogli doseči, da bi šel v njih žep tisti dobiček, katerega so dozda spravljali prekupci. Ta dobiček je jako znaten, kakor priča naslednji slučaj. Neki štajerski učitelj se je zavzel za svoje sovaščane in se trudil, da jim pomore, prodati pridelano sadje kar mogoče dobro. Prekupci so kmetom ponujali za jabolka po 2 gld. do 2 gld. 80 kr. za meterski stot, učitelju pa se je posrečilo, priti s kupovalci v dotiko, in ti so jabolka plačali po 3 gld. 80 kr. meterski stot. Ker so kmetje imeli na prodaj 700 meterskih stotov jabolk, so imeli 2650 gld. več dobička, kakor druga leta, ko so ti lepi goldinarji šli v žep prekupcev.

Te in druge jednake okolnosti so napotile štajarsko sadjarsko društvo, da je vzelo stvar v roke in se lotilo posredovanja mej prodajalci in kupovalci. Vsak prodajalec se oglasi pri sadjarskem društvu ter mu naznani, koliko ima sadja na prodaj. Društvo si vse natančno zabeleži in potem doloži znanim kupovalcem naslove dotičnih sadjarjev. Kupovalec pride potem na lice mesta in sklone tam kupčijo.

Na Štajerskem je to brez težav izvršiti zategadelj, ker tam sadjarji skrbno pazijo na sadje in namiznega sadja ne stresajo z dreves, kakor je navada pri nas, nego vzamejo vsako jabolko posebe z drevesa.

Kakor vedo tudi naši sadjarji, je največja težava pri kupčiji s sadjem to, da je težko prodati manjše množine, ker žele kupovalci kupiti samo večje množine. Zategadelj je štajersko sadjarsko društvo zastavilo ves svoj upliv na to, da pridobi sadjarje za skupno prodajanje.

Meseca junija ali julija ustanove vsi, v jedni vasi ali vsaj v jedni fari prebivajoči sadjarji svobodno združitev, katera nima niti pisanih pravil niti kacij posebnih nalog, združitve v ta namen, da skupno prodajo vse pridelano sadje. Noben član združitve ne jamči za drugega, kakor je to pri zadrugah ali pri Raiffeisenovih posojilnicah. Člani zadruga pooblaste jednega izmed njih, da vodi pogajanja in mu zagotove za njegov trud malo provizije. Boljše da plačajo njemu 50 gld. kakor prekupcu 1000 gld.! Ta mož naznani potem sadjarskemu društvu, koliko in kacega sadja ima na prodaj, se pogaja s kupovalci, pošilja uzorce ali „muštre“ in sploh vodi za vso združitev vsa opravila.

Ta združitev traja samo tako dolgo, da se sadje proda. Čim je to storjeno, se združitev zopet razide. Uspeh tega delovanja je jako ugoden. Štajerski sadjerejci so si na ta način prihranili lepe tisočake. Slovenski sadjerejci, posnemajte jih!

Poučni in zabavni del.

Kočevec in volk.

(Humoreska. Spisal Julij B.)

Gospod župnik K. sedi pri zajutrk in ne zabi srkati kapljice vrhovskega vina, katero je znano kot tako slastno, da se mora zamižati, kadar se je pije.

Vrata se odpro.

Vstopi mož velike postave, tanke rasti, z dolgimi razmršenimi brkami in ostrega pogleda ter postoji pri vratih. Široki klobuk, kateri je spominjal na minljivost vsega zemskega, in kateri je bil okičan s celim veveričnim repom, je šel prav nerad raz glavo.

Pokril je mož ž njim z jedno svojih suhih dolgih rok svoj slabo markirani trebušček, z drugo roko pa si je pogladil svoje, že precej osivele lase. Videti mu je bilo na prvi hip, da ni nikdar služil cesarja.

„Hvaljen bodi Jezus Krist! Dobro jutro, gospod župnik, Bog blagoslovi zajutrki!“

„No, Joško, tebe pa že dolgo nismo videli. Mari se tako brigaš za svojo toli važno službo! Odstavili te bomo“, odgovori gospod župnik, si obriše ustni v preobrabljen prt iz domačega platna, ter stopi z zadovoljnim nasmehom široko pred Joška.

„Da, da, ostavili te bomo“ nadaljuje svoj govor „Nimaš li naloge, sleharn dan priti semkaj, da mi naznaniš, je li kaj novega ali ne! Tri dni te že nisem

videl! Joško, Joško — dobili bomo družega. Vidiš li, kaj je to?“

Gospod župnik pokaže s prstom za vrata, kjer je visela koža divjega mačka.

„Oooo!“ ostrmi Joško. „Ta je bil pa lep! — To je sreča! — „Kaj čemo! — mislil sem, da ga bom jaz — zalezoval sem ga že dolgo. — Kje ste ga pa?“

„Tam gori v Snegopaji“ de župnik „Vidiš, da se brez tebe tudi kaj dobi!“

„Joj, joj, to je prav moj maček —“

„Bedak“, seže mu župnik v besedo, ter si zapali svojo zakajeno pipo. „Mišliš li, da je samo jeden maček na svetu? Sicer pa, kod si se potepal cele tri dni?“

„Gospod župnik“ odgovori Joško tajnostno, s povdarkom ter potegne svoje dolge obrvi vrhu čela, „nekaj posebnega je. Mislim, da me ne boste zato odslavljali. — Pred tremi dnevi našel sem — volčji sled tam gori blizo globočnjaka — zasledoval sem dalje in —“

„Ti kozel!“ zagrmí gospod župnik jezno. „Pa to mi šele danes poveš — kak lovec pa si? — Ne znaš li, da taka žival ne čaka, da se pride po njo — ti bedak!“

„Gospod župnik, a volk je še tu“, pravi Joško ravnodušno. Župniku ni zameril, kajti mislil je: gospodje smejo govoriti, kar hočejo.

„Volk je še tu gori!“ začudi se župnik umirjen ter nadaljuje z velikim zanimanjem „Potem bova drugače govorila! — Pridi po dveh semkaj, da se dogovoriva — razumeš, po dveh!“

„Da, da, gospod župnik, — vsaj po štirih je nerodno hoditi“, odgovori Joško ter raztegne svoja široka usta v nasmeh, da so brke od njega štrlele kakor dve metli.

„Ti si nepoboljšljiv“, zasmee se župnik ter ga odslovi.

Joško bil je lovec po starem kopitu. Dasi je bil videti neokreten, poznal je vendar vse tajnosti lova, vse zvijače dobrega lovca. Tudi streljal je dobro, akopram je njegova — recimo — puška prišla iz njegove lastne tovarne. Župnik ga je imel za svojega lovskega čuvaja in je bil ž njim zadovoljen. Celu vrsto strelnih krepelcev je bil odvezel že zasačenim lovskim tatovom, da ti niso imeli pred njim majhnega strahu. (Konec sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Rimska postaja pri Ježici ob Savi. Rimske najdbe ob dunajski cesti nad Ljubljano segajo do „Pekovskega križa“, potem se pa njihovi sledovi izgubijo tje do „Urbančka“. Od tod dalje pa se nahaja zopet mnogo rimskih ostankov. Nasproti „Urbančkove“ hiše čez dunajsko cesto izkopalo se je pri globokem oranju že mnogo rimskih starin. Dobiva se rimska opeka in ostanki rimskih grobov. Vse te najdbe pričajo, da je šla rimska cesta ravno todi, koder še sedaj gre dunajska cesta. Večje pomembe, kakor najdbe nasproti „Urbančkove“ hiše, je pa prostor na severni strani pokopališča cerkve sv. Jurija. Tu se je še pred desetimi leti sledilo ozidje, stavljeno v čveterokotu, čegar vsaka stran je merila dobrih sto korakov. Proti jugovshodu segal je vogel tega čveterokota v sedanje pokopališče. Na severni strani čveterokota zaznali so se dobro ostanki poprečnih zidov kakor deli posameznih poslopij. Da